

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В МЕЖАХ ПОБУДОБИ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ЯКОСТІ

Кайдалова А. В., Посилкіна О. В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Початок нового століття вочевидь засвідчив перехід цивілізації на новий рівень розвитку. Освітні інтеграційні процеси зумовлюють перегляд змісту, форм та вирішення першочергових завдань вищої освіти в сучасному світі.

Для більшості розвинених країн світу розвиток вищої освіти визначається такими тенденціями: підвищення якості національної освіти в результаті введення національних стандартів; уніфікацією вимог, рівнів та кваліфікацій для збільшення мобільності фахівців; підвищення соціально-економічної ефективності результатів вищої освіти.

В останній час інноваційні освітні процеси почали все більш осяжно впливати на освітню сферу, сприяючи інтеграції національних систем освіти. Одним з пріоритетних завдань закладів освіти є підготовка компетентних фахівців. Для вирішення цих завдань вітчизняна вища освіта повинна відповідати останнім світовим та національним стандартам.

Традиції вітчизняної вищої освіти, безумовно, сильні, але потенціал, який ми маємо, необхідно правильно використовувати в сучасних ринкових умовах, коли кожна організація повинна максимально задовольняти потребам усіх зацікавлених сторін. А це, в свою чергу, можливо тільки при наявності ефективного, якісного менеджменту закладу освіти.

Проблема менеджменту якості з надання освітніх та науково-дослідницьких послуг навчальних закладів в останні роки здобула загально визнану актуальність. Коли говорять про якість, то звичайно підкреслюють якість результатів діяльності (процесу), якість самих процесів та якість системи чи організації діяльності.

Якість освіти можна визначити як сукупність властивостей та характеристик освітнього процесу, що надають йому спроможність формувати такий рівень професійної компетентності, який задовольняє потреби, які є або які будуть, громадян, підприємств і організацій, суспільства і держави (рис. 1).

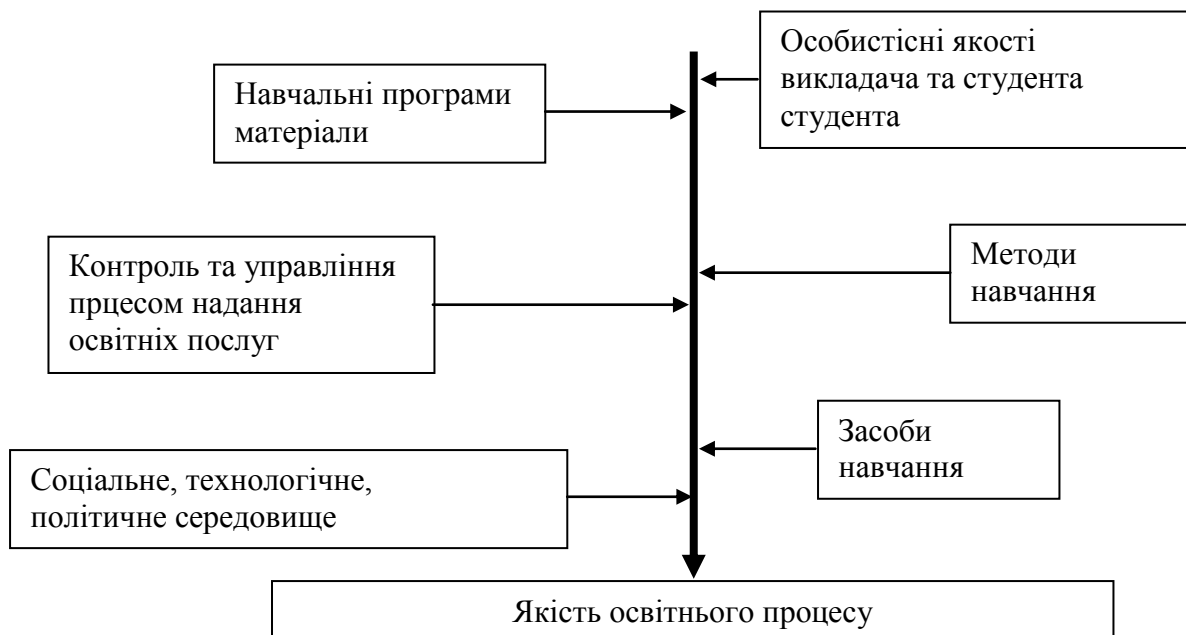

Рис. 1. Фактори впливу на якість освітнього процесу

На якість освітнього процесу, як правило, впливають три групи факторів, властивості та характеристики яких є визначальними щодо якості освітнього процесу: особистість викладача і студента та якість навчальних матеріалів; методи навчання і форми контролю та управління навчальним процесом; засоби навчання та соціальне, технологічне, економічне, політичне середовище.

В усьому світі зростає увага до якості та стандартів, що пояснюється швидким розвитком вищої освіти і водночас здороженням вартості освітніх послуг для держави і людей. Нові ініціативи і вимоги, що зараз виникають як в Європі, так і поза її межами з огляду на таку інтернаціоналізацію вищої освіти, потребують відповідної реакції.

Певні фундаментальні принципи повинні регулювати всі аспекти цієї діяльності, а саме: зацікавленість студентів і роботодавців, а також суспільство в цілому у високій якості вищої освіти; ключова важливість автономії закладів і установ, збалансована усвідомленням того, що автономія несе із собою дуже серйозну відповідальність; система зовнішнього забезпечення якості повинна відповідати своїй меті і не ускладнювати роботу навчальних закладів більше, ніж це необхідно для виконання цієї системою своїх завдань.

Мережа із забезпечення якості вищої освіти, характеризується розмаїттям соціокультурних і освітніх традицій, мов, прагнень і сподівань.

Саме через це тут неможливо підходити до якості, стандартів і забезпечення якості з позиції одного монолітного рішення для всіх.

Для вирішення завдання забезпечення якості необхідно використовувати певні механізми, які розподіляються на зовнішні: проходження процедур акредитації та атестації, залучення роботодавців та батьків студентів в оцінку якості та внутрішні: використання різних методів самооцінки, залучення студентів в процес оцінки якості, створення відділів якості.

При впровадженні системи менеджменту якості у ВНЗ, забезпечення якості освіти повинно ґрунтуватися на ряді основних принципів внутрішнього і зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (рис. 2), а саме: ВНЗ несуть основну відповідальність за якість наданих ними освітніх послуг і за те, як ця якість забезпечується; інтереси суспільства щодо якості і стандартів вищої освіти мають бути захищені; потрібно розвивати і вдосконалювати якість навчальних програм в інтересах студентів та практичної діяльності; важливими є прозорість та використання зовнішньої фахової допомоги в процесах забезпечення якості; створення культури якості у вищих навчальних закладах має отримати всіляку підтримку; необхідно розробити процеси, за допомогою яких вищі навчальні заклади зможуть демонструвати свою відкритість та підзвітність, включаючи підзвітність за державні і приватні інвестиції; забезпечення якості, яке гарантує відкритість та підзвітність, повністю сумісне із процесами забезпечення якості задля підвищення ефективності роботи закладу.

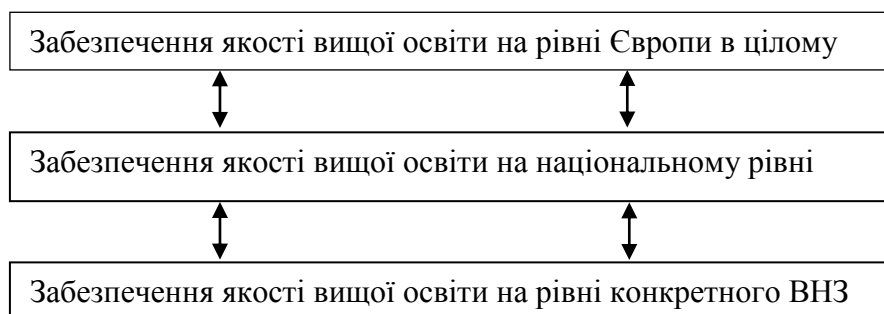

Рис. 2. Рівні забезпечення якості вищої освіти